

Rezultatele realizării Programului Național de Control al Cancerului pentru anii 2016-2025. Anul 2018

Preambul

Programului Național de Control al Cancerului (PNCC) reprezintă un document de politici privind intervențiile naționale pentru îmbunătățirea sănătății populației prin reducerea mortalității și morbidității în domeniul cancerului. El stabilește liniile directoare și prioritățile de acțiune pentru reducerea poverii cauzate de cancer, inclusiv prin asigurarea unui management eficient întru organizarea serviciilor de sănătate centrate pe pacient. Toate programele și intervențiile privind controlul cancerului sunt finanțate din resurse publice, cu unele mici excepții din programe internaționale la care Republica Moldova este parte.

PNCC este conceput ca un cadru complex, intersectorial, care să ghideze activitățile organizațiilor implicate în răspunsul național pentru reducerea mortalității și morbidității în domeniul cancerului. Din aceste considerente, accentele principale ale eforturilor Republicii Moldova în realizarea răspunsului național se axează pe prevenirea factorilor de risc, depistare precoce, asigurarea accesului la servicii calitative de diagnostic, tratament și îngrijiri, inclusiv paliativ și reducerea impactului acestora.

PNCC are drept angajament reducerea cu 10% până în anul 2025 a incidenței următoarelor tipuri de cancer: pulmonar, cervical, și colorectal; sporirea cu 25% a ratei de depistare precoce a cancerului cervical, colorectal și mamar (stadiile I și II); asigurarea accesului a cel puțin 80% dintre pacienții cu cancer la servicii calitative de diagnostic, tratament și îngrijire paliativă; serviciile paliative disponibile în toate unitățile administrativ-teritoriale și oferite pacienților conform necesităților; Registrul Național de Cancer funcțional conform recomandărilor Agenției Internaționale pentru Cercetări în Domeniul Cancerului.

Obiectivul general: Reducerea mortalității prin cancer cu 7% până în anul 2025.

Obiective specifice:

1. Reducerea cu 10% până în anul 2025 a incidenței tipurilor de cancer: pulmonar, de piele, stomac, ficat, prostată, colorectal, cervical și mamar, prin controlul factorilor de risc comportamentali (fumat, consum de alcool, alimentație, activitate fizică) și prin vaccinare.
2. Sporirea cu 25% a ratei de depistare precoce a cancerului (stadiile I și II) până în anul 2025.
3. Asigurarea accesului a cel puțin 80% dintre pacienții cu cancer la servicii calitative de diagnostic, tratament și îngrijire continuă până în anul 2025.
4. Dezvoltarea serviciilor paliative și a celor de reabilitare și asigurarea accesului pacienților cu cancer la aceste servicii.
5. Îmbunătățirea și asigurarea funcționării Registrului de Cancer conform recomandărilor Agenției Internaționale pentru Cercetări în Domeniul Cancerului.

Obiectivul 1 se axează pe continuitatea implementării activităților de prevenire a principalilor factori de risc și reducerea prevalenței acestora în populația generală:

1. Monitorizarea și reducerea factorilor de risc comportamental.
2. Vaccinarea ca metodă cost-eficientă de prevenire a cancerului.
3. Comunicarea, informarea și educarea publicului larg și a tuturor prestatorilor de servicii de sănătate privind măsurile de prevenire a cancerului.

Obiectivul 2 se anexează pe asigurarea unui management eficient în depistarea precoce a cancerului - screening-ul.

1. Diagnosticarea timpurie.
2. Elaborarea cadrului normativ și a mecanismelor de coordonare a organizării și prestării serviciilor de screening.
3. Fortificarea capacităților lucrătorilor medicali implicați în prestarea serviciilor de screening

Obiectivul 3 se anexează pe disponibilitatea și calitatea serviciilor de diagnostic, tratament și îngrijire continuă, a accesului la terapii efective și aplicarea principiului abordării clinice multidisciplinare în managementul pacienților cu cancer nu este asigurat.

1. Fortificarea capacității, eficienței și calității serviciului oncologic la nivel național pentru a asigura eficiență și echitate în prestarea serviciilor
2. Elaborarea și implementarea programelor de asigurare a calității pentru serviciile chirurgicale, de oncologie medicală și de radioterapie.
3. Dotarea cu dispozitive medicale, asigurarea cu personal și îmbunătățirea funcționării Institutului Oncologic pentru sporirea capacităților acestuia și desemnarea în calitate de Centru Național de Referință în Oncologie din Republica Moldova
4. Revederea programelor de instruire a specialităților în oncologie; în domeniul controlului cancerului pentru profesioniștii din medicina primară, creșterea importanței activității de cercetare și științifice în toate domeniile de control al cancerului, conform standardelor internaționale, disponibilității resurselor și a contextului național.

Obiectivul 4 se axează pe dezvoltarea serviciilor paliative și a celor de reabilitare

1. Asigurarea unor condiții decente de îngrijire și reabilitare pentru pacienții cu cancer.
2. Dezvoltarea serviciilor paliative în teritoriul țării.
3. Dezvoltarea și implementarea unui mecanism de cooperare în domeniul îngrijirilor paliative între instituțiile medicale.

Obiectivul 5 se axează pe disponibilitatea datelor și informațiilor de calitate pentru planificarea activităților în controlul cancerului: de prevenire, depistare precoce și tratament.

1. Elaborarea și aprobarea cadrului normativ referitor la funcționalitatea Registrului Național de Cancer
2. Automatizarea și asigurarea interoperabilității cu alte sisteme informaționale.
3. Dezvoltarea capacităților acestuia.

I. Informații privind realizarea activităților în conformitate cu obiectivele Planului de acțiuni privind implementarea PNCC desfășurate în anul 2018

Nr. d/o	Acțiuni planificate	Acțiunile realizate	Responsabil / Parteneri
Obiectivul specific 1. Reducerea cu 10% până în 2025 a incidenței tipurilor de cancer: pulmonar, de piele, stomac, ficat, prostată, colorectal, cervical și mamar prin controlul factorilor de risc comportamentali (fumatul, consumul de alcool, alimentație, activitate fizică) și prin vaccinare			
Prevenirea și reducerea prevalenței factorilor de risc comportamentali, precum fumatul, consumul nociv de alcool, alimentația nesănătoasă, inactivitatea fizică și expunerea la soare			
1.1.1.	Monitorizarea prevalenței factorilor de risc ai cancerului și informarea anuală a Comitetului de coordonare a programului privind controlul cancerului și evoluția acestora	În scopul realizării Programului Național privind controlul tutunului pentru anii 2017-2021 și a Planului de acțiuni pentru implementarea acestuia, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1015 din 23.11.2017 a fost elaborat și aprobat ordinul MSMPS nr. 668 din 29 mai 2018 „Cu privire la implementarea Programului Național privind controlul tutunului pentru anii 2017-2021”. A fost elaborat raportul privind implementarea în a.2016-2017 a prevederilor Convenției cadru privind Controlul Tutunului a Organizației Mondiale a Sănătății cu completarea chestionarului remis de Secretariatul FCTC a OMS cu informațiile care a fost prezentate de autoritățile administrației publice centrale interesate și cu măsurile realizate de Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale. S-a participat în Grupul de lucru intersectorial a Ministerului Afacerilor Interne pentru elaborarea proiectului de Lege pentru ratificarea Protocolului privind eliminarea comerțului ilicit cu articole din tutun, care actualmente este în stadiu de avizare. S-a evaluat situația, cu validarea tabelului-chestionar privind realizarea Planului de acțiuni pentru implementarea Acordului de Asociere Republica Moldova – Uniunea Europeană pentru anii 2017-2016 și pentru anii 2017-2020 la capitolul controlul tutunului și prezentat Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale. Au fost înaintate propuneri la proiectele Politicii bugetar-fiscale pentru anii 2018 și 2019 privind majorarea cotelor de accize pentru produsele din tutun, care s-au soldat cu majorarea prețului minim de comercializare cu amănuntul a țigaretelor, creșterea în continuare a accizelor la produsele de tutun ce va contribui, în viziunea noastră, la diminuarea consumului de tutun și, concomitent, va aduce suplimentar la bugetul de stat peste 239 mil. Lei, și majorarea accizelor și prețurilor la produsele din tutun, prevăzute în proiectul bugetului de stat pentru a. 2019.	ANSP IMSP IO
1.1.2.	Implementarea activităților de control a tutunului în conformitate cu programul național privind controlul tutunului pentru anii 2012-2016		

		Au fost susținute propunerile la proiectului bugetului de stat pentru 2019 privind majorarea prețului la țigarete. Pe parcursul a. 2018 au fost oferite numeroase consultări și explicații pentru agenții economici și populație privind prevederile legislației în domeniul controlului tutunului și termenii de implementare, a aplicării avertismentelor combinate de sănătate cu pictograme, începând cu 01.01.2018 inclusiv în cadrul emisiunelor la TV, radio și în presa scrisă și electronică. Au fost elaborate și trimise scrisori la toți operatori - producători și importatori al produselor din tutun (18) în contextul necesității implementării actelor legislative și normative în domeniul controlului tutunului, în special HG nr. 613 din 01 august.2017 pentru aprobarea Regulamentului sanitar privind avertismentele de sănătate și etichetarea produselor din tutun, a tutunului destinat rulării în țigarete și a produselor conexe, și anume: O atenție deosebită a fost acordată implementării interdicțiilor prevăzute de Legea 278/2007 pentru publicitatea și promovarea producției din tutun, privind fumatul în locurile publice, la locurile de muncă, cu o atenție deosebită respectării restricțiilor privind interzicerea fumatului în instituții de învățământ, medico-sanitare și alte locuri publice, comercializării articolelor din tutun către minori.etc., privind comercializarea producției din tutun minorilor cu informarea autorităților administrației publice centrale și locale, agenților economici etc. Este monitorizată producerea, importul și comercializarea tutunului și produselor din tutun, și activităților legate de acestea, consumului produselor din tutun și expunerii la fumul de tutun în conformitate cu prevederile legislației în vigoare. În scopul monitorizării producerii, importului și comercializării tutunului și produselor din tutun și a activităților legate de acestea, consumului produselor din tutun și expunerii la fumul de tutun au fost examinate listele și cantitatea tuturor ingredientelor utilizate în procesul de fabricare a articolelor din tutun produse și importate în Republica Moldova pe toate mărcile și tipurile de produs, datele toxicologice, cunoscute producătorului sau importatorului, referitoare la ingredientele utilizate, cu referiri speciale la efectul lor asupra sănătății, menționând orice efect de generare a dependenței și deprinderii față de articolele în cauză în conformitate cu prevederile legislației în vigoare. Toate mărcile al produselor din tutun fabricate în țară și importate au fost supuse la ANSP avizării sanitare cu efectuarea expertizei actelor prezentate și cu efectuarea investigațiilor de laborator. Toaste produsele din tutun plasate pe piață în anul 2018 au fost conforme prevederilor HG nr. 613 din 01august.2017 pentru aprobarea Regulamentului sanitar privind avertismentele de sănătate și etichetarea produselor din tutun, a tutunului destinat rulării în țigarete și a produselor conexe. Astfel au fost examinate și coordonate pachetele unitare și ambalajul exterior cu plasarea pe ele	
--	--	--	--

		avertismentelor de sănătate și informațiile pentru etichetare pentru toate produsele din tutun plasate pe piață în 2018 de către 3 producători și 15 importatori a produselor din tutun la adresarea lor cu prezentarea materialelor necesare și eliberarea a 58 avize de coordonare. Au fost examinate toate notificările cu listele și cantitatea tuturor ingredientelor utilizate în procesul de fabricare a articolelor din tutun importate și produse în Republica Moldova, prezentate de 18 operatori pe toate mărcile și tipurile de produs, datele toxicologice, referitoare la ingredientele utilizate, cu referiri speciale la efectul lor asupra sănătății, emisii, menționând orice efect de generare a dependenței și deprinderii față de articolele în cauză în conformitate cu prevederile legislației în vigoare cu eliberarea a 49 avize de notificare. Au fost elaborate și remise 18 scrisori solicitări pentru prezentarea materialelor suplimentare, conform prevederilor legislației, de la importatorii și a producției din tutun și produse conexe în baza examinării dosarelor prezentate pentru coordonarea pachetelor unitare și ambalajul exterior cu plasarea pe ele avertismentelor de sănătate și informațiile pentru etichetare, notificare și avizare sanitară. În contextul reorganizării Serviciului de supraveghere de stat a sănătății publice în Agenția Națională pentru Sănătate Publică, au fost efectuate mai multe activități de instruire a personalului ANSP, inclusiv cu inspectoratul ANSP privind funcțiile Agenției naționale pentru sănătate publică în domeniul controlului tutunului și privind implementarea prevederilor regulamentului sanitar privind avertismentele de sănătate și etichetarea produselor din tutun, a tutunului destinat rulării în țigarete și a produselor conexe și a bibliotecii electronice de avertismente de sănătate combinate pentru plasare pe ambalajul unitar și pe ambalajul exterior al produselor din tutun, al tutunului destinat rulării în țigarete și al produselor conexe, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 613 din la 01 august 2017 și cu privire la implementarea prevederilor legii 278 din 14 decembrie 2007 privind controlul tutunului; În conformitate cu ordinul ANSP nr. 67 din 28 iunie 2018 „Cu privire la verificarea implementării prevederilor actelor legislative și normative în domeniul controlului tutunului”, ordinul ANSP nr. 149 din 07.08.2018 „cu privire la extinderea termenului de efectuare a controlului de stat a unităților ce comercializează produse din tutun și produse conexe”, Legea 278 din 14.12.2007 privind controlul tutunului (monitorul oficial nr. 258-261 din 18.09.2015), hotărârea guvernului nr. 613 din 01.08.2017 pentru aprobarea regulamentului sanitar privind avertismentele de sănătate și etichetarea produselor din tutun, a tutunului destinat rulării în țigarete și a produselor conexe (publicat : 04.08.2017 în monitorul oficial nr. 277-288 art nr : 712 data intrării în vigoare: 01.01.2018) și în temeiul regulamentului privind organizarea și funcționarea agenției naționale pentru sănătate	
--	--	---	--

		publică aprobat prin hotărârea guvernului nr. 1090 din 18.12.2017, agenția națională pentru sănătate publică, prin intermediul inspectorilor din cadrul secțiilor control de stat în sănătate al Centrelor de sănătate publică teritoriale, a efectuat un șir de controale inopinate cu scop verificării implementării de către agenții economici, implicați în producerea, importul, plasarea pe piață și comercializarea produselor din tutun a prevederilor actelor legislative și normative în domeniul controlului tutunului. A fost elaborat și aprobat Protocolul clinic național „Renunțarea la fumat”, Ordin MSMPS nr.1298 din 14.11.2018	
1.1.3.	Implementarea activităților de control a consumului nociv de alcool în conformitate cu programul național privind controlul alcoolului pentru anii 2012-2020	A fost desfășurată o Campanie de sensibilizare privind riscurile consumului de alcool în perioada de sarcină, Dispoziție MSMPS nr.408d din 16.08.2018. În conformitate cu Dispoziția MSMPS nr.471d din 24.09.2018 au fost aprobate și desfășurate un șir de activități privind riscurile consumului de alcool pentru sănătate, precum și acțiuni de informare și comunicare în domeniul controlului alcoolului.	ANSP Direcția Sănătate a mun.Chișinău, Secția Sănătate a Primăriei mun.Bălți
1.1.5.	Realizarea studiilor privind prevalența fumatului în rândul lucrătorilor medicali și a bolnavilor de cancer	Acțiunea dată rămâne nerealizată din cauza lipsei resurselor financiare pentru efectuarea studiilor. Concomitent, au fost înaintate propuneri în adresa CNAM pentru a susține financiare efectuarea studiului.	ANSP
1.2. Comunicarea, informarea și educarea publicului larg și al tuturor furnizorilor de servicii de sănătate privind măsurile de prevenire a cancerului			
1.2.1.	Organizarea evenimentelor științifice, a atelierelor de lucru, conferințelor, lecțiilor, etc. în domeniul prevenirii și controlului cancerului	Întru îmbunătățirea continuă a calității serviciilor medicale a fost organizată Conferința cu genericul „Actualități științifice în cancerul organelor reproductive la femei”, Dispoziția MSMPS nr.188d din 03.05.2018 Conferința științifico-practică în cadrul Expoziției Internaționale Specializate „MoldMedzin&MoldDent”, ediția 2018 – Actualitățile serviciilor medicale în maladiile oncologice și hemopatiile, Ordin MSMPS nr. 984 din 05.09.2018 Seminare cu medicii de familie din mun.Bălți cu tematica „Activitatea serviciului oncologic în mun.Bălți și depistarea precoce a cancerului” Ordin MSMPS nr.1507 din 17.12.2018cu privire la organizarea mesei rotunde cu genericul „Leucemia limfocitară cronică, leucemia mieloidă acută – actualități”	Secția Sănătății a Primăriei mun.Bălți MSMPS IMSP IO USMF N.Testemițanu
1.2.2.	Organizarea activităților de sensibilizare și comunicare privind prevenirea	În anul 2018 în Republica Moldova au fost organizate 3 evenimente de informare și sensibilizare în prevenirea cancerului și 4 evenimente pentru prevenirea factorilor de risc comportamentali a BNT (tutun, alcool, inactivitate fizică, alimentație nesănătoasă), inclusiv:	MSMPS ANSP IMSP IO

	factorilor de risc în cadrul Zilelor Internaționale și celor Naționale de Sănătate, conform calendarului prestabilit	Săptămâna Europeană de prevenire a cancerului de col uterin în perioada 28 ianuarie – 3 februarie. Dispoziția MSMPS nr.770d din 29.12.2017 Cu privire la marcarea în R.Moldova a Săptămânii de Prevenire a Cancerului de Col Uterin În cadrul evenimentului au fost realizate diferite acțiuni de informare a femeilor și adolescentelor despre cancerul de col, importanța vaccinării anti HPV, necesitatea și periodicitatea screening-ului pentru depistarea cancerului de col, lecții publice, acțiuni în mass-media, elaborate și mediatizate materialele informaționale (3 tipuri de pliante, spot video, calendar de buzunar). În cadrul evenimentului s-au utilizat diferite căi de comunicare pentru a acoperi un grup-țintă mai extins, spre exemplu: s-a organizat o Campanie on-line în rețelele de socializare pentru promovarea mesajelor principale de prevenire a cancerului de col uterin; s-a realizat un Webinar tematic dedicat prevenirii cancerului de col uterin, etc. Un alt eveniment organizat și desfășurat în scop de informare și comunicare pentru prevenirea cancerului a fost Ziua Mondială de prevenire a cancerului – 4 februarie. Ziua Mondială a Cancerului s-a desfășurat sub sloganul "Eu pot. Noi putem să învingem cancerul" – punând accentul pe implicare a fiecăre dintre noi pentru a preveni și a reduce din povara bolii. Pentru buna organizare la nivel local a acțiunilor de comunicare, informare și educare specialiștii ANSP au elaborat suportul informativ pentru specialiști, unde au fost identificate mesajele principale și specifice de comunicare, grupurile - țintă. De asemenea a fost elaborat și distribuit în teritoriu un bucllet destinat populației în prevenirea cancerului (în format PDF). De menționat, că nu au fost acoperite financiar cheltuielile pentru editare și multiplicare în tiraj de masă a materialelor informaționale. Al 3-lea eveniment de promovare a sănătății pentru prevenirea cancerului organizat la nivel național în perioada de referință a fost Lunarul de conștientizare a cancerului de sân perioada 01-31 octombrie 2018. Dispoziția MSMPS nr.483d din 28.09.2018 Cu privire la organizarea și desfășurarea Lunii de conștientizare a cancerului de sân care prevede organizarea activităților de consultare, comunicare, consiliere, screening și depistare precoce a cancerului mamar. În perioada 01-31 octombrie toate instituțiile medico-sanitare publice și private au organizat și desfășurat activități ce țin de informarea și sensibilizarea populației privind măsurile de prevenire, diagnosticare precoce și tratamentul oportun al cancerului de sân, inclusiv prin efectuarea screening-ului, controlul factorilor de risc modificabili, precum alimentația nesănătoasă, sedentarismul, supraponderabilitatea, consumul nociv de alcool, fumatul. Alte acțiuni realizate au fost: consilierea pacienților și a familiei, discuții publice și individuale, discuții interactive și instruire pentru auto - control oferite de medicii mamologi - oncologi, emisiuni radio și TV, distribuirea materialelor informaționale, etc. În instituțiile de învățământ au fost organizate	AMT Buiucani AMT Buiucani AMT Centru AMT Ciocana
--	---	--	---

		prelegeri, ședințe informative discuții cu adolescentele, etc. Conform datelor preliminare a raportului statistic de ramură ”Darea de seamă privind promovarea sănătății și educație pentru sănătate” (formularul 50-săn) în perioada de referință în domeniul prevenirii cancerului în țară s-au organizat 509 de seminare de instruire unde au fost instruite 11754 de persoane; derulate 35 emisiuni TV, 45 emisiuni radio, 23 publicații în presă, 44 informații plasate în resursele internet, 1076 de acțiuni în comunitate, etc. Specialiștii din asistența medicală primară au realizat 2886 prelegeri, 63163 convorbiri individuale și în grup. Alte campanii/evenimente de promovarea sănătății organizate în anul 2018 au fost zilele mondiale, naționale în prevenirea principalelor factori de risc a BNT, inclusiv: - Ziua Europeană a prevenirii obezității - 19 mai 2018 cu genericul „Abordăm obezitatea împreună”; - Ziua Mondială fără tutun – 31 mai cu genericul ”Tutunul frânge inimi”; - Ziua Națională fără alcool – 2 octombrie; Ziua Națională de renunțare la fumat – 15 noiembrie.	
1.2.3.	Informarea publică și instruirea grupurilor țintă despre vaccinarea împotriva papilomului virusului uman, conform rezultatelor Studiului de fezabilitate	Conform ordinului MSMPS din 05.12.2017 nr. 935 din 07 decembrie 2017 în Republica Moldova a fost inițiată vaccinarea contra infecției cu Papilomavirusul uman (HPV) a fetelor cu vârsta de 10 ani. Pe parcursul anilor 2017 și 2018 urmau a fi vaccinate cu 2 doze de vaccin, la un interval de 6 luni între ele, fetele născute în anii 2007 și 2008. La finele anului 2018 cu o doză de vaccin contra HPV au fost vaccinate 63,7% din contingentul eligibil și cu a doua doză - 50,7%. Rate înalte de cuprindere cu vaccinarea contra HPV se atestă în 11 teritorii administrative (8 peste 80%, iar în raioanele Briceni, Călărași, Florești - peste 90%). În același timp rata de cuprindere cu prima doză de vaccin contra HPV în raionul Vulcanesti a constituit doar 6,5%, mun. Bălți - 35%, raionul Ceadâr-Lunga - 36,3%, Dondușeni - 37,3%, mun. Chișinău - 42%. Pentru sporirea cuprinderii cu vaccinare, conform ordinului MSMPS nr. 1372 din 37.11.2018, de către specialiștii ANSP, IMSP Institutului Oncologic și IMSP Institutul Mamei și Copilului, în noiembrie - decembrie 2018 au fost realizate 47 seminare teritoriale pentru informarea medicilor de familie și medicilor specialiști privind beneficiile, siguranța și eficiența vaccinărilor contra HPV. Vaccinările vor continua și pe parcursul anului curent pentru fetele născute în anii 2007-2008, iar din luna aprilie va fi inițiată vaccinarea fetelor născute în anul 2009.	MSMPS ANSP IMSP IO AMT Buiucani AMT Buiucani AMT Centru AMT Ciocana
1.2.4.	Elaborarea strategiilor de comunicare și a materialelor informative și educaționale cu privire la rolul screening-ului cancerului cervical și colorectal și depistării	În anul 2018 cu suportul UNDFPA au fost elaborate 3 tipuri de materiale informaționale (pliante) în profilaxia, depistarea precoce și tratamentul cancerului de col, inclusiv: - ”Pașii de urmat în tratamentul după un rezultat anormal al testului Papanicolau”; - ”Screening-ul de col uterin”; - ”Virusul papilloma uman și cancerul de col uterin” Materialele nominalizate au fost utilizate pentru desfășurarea acțiunilor de comunicare și informare	MSMPS ANSP IMSP IO AMT Buiucani AMT Buiucani AMT Centru

	precoce a cancerului mamar	în cadrul Săptămânii Europene de prevenire a cancerului de col uterin în perioada 28 ianuarie – 3 februarie 2018. Pe parcursul lunii octombrie, în fiecare zi de joi și vineri, în cadrul Centrului Consultativ Diagnostic al IMSP Institutul Oncologic a fost organizată Școala pacientului în lupta împotriva cancerului de sân, unde au fost instruite și familiarizate femeile, pacientele care au fost la evidență cu aceasta patologie de către medicii de profil specialist.	AMT Ciocana
1.2.5.	Elaborarea strategiei de comunicare și materialelor informative și educaționale cu privire la reducerea riscului de apariție a cancerului de piele prin protecția de la radiația cu razele UV	Activitatea este planificată pentru a.2019	ANSP
1.3. Prevenirea si reducerea prevalenței factorilor de risc determinați de infecții			
1.3.1.	Elaborarea și implementarea studiului de fezabilitate privind introducerea vaccinului HPV în Republica Moldova	A fost realizat Studiul <i>Cunoștințe, atitudini, practici</i> KAP, în perioada 7 Septembrie – 17 Octombrie 2018 pe un eșantion de 1226 femei scopul căruia a constat în creșterii nivelului de conștientizare și informare al femeilor și fetelor adolescente privind prevenirea cancerului cervical și îmbunătățirea comportamentului de adresare și solicitare a serviciilor de screening de col uterin și de vaccinare împotriva HPV.	UNFPA Moldova
1.3.2.	Monitorizarea acoperirii vaccinării contra hepatitei B, morbidității prin hepatita C, și a incidenței și mortalității prin cancer hepatic	Monitorizarea vaccinării se realizează în conformitate cu prevederile Programului Național de vaccinare, cu raportare trimestrială/semestrială și anuală în adresa Agenției Naționale de Sănătate Publică	ANSP
1.3.3.	Monitorizarea incidenței și mortalității prin cancer gastric	Anual se analizează și evaluează morbiditatea prin cancer gastric în dinamică, ponderea depistării tardive, st.IV cu analiza cauzelor. Indicele mortalității prin cancer gastric se menține pe parcursul aa.2016-2017 același de 7,3% la 100 mii populație.	IMSP IO
Obiectivul specific II. Sporirea cu 25% a ratei de depistare precoce a cancerului (stadiile I și II) până în anul 2025			
2.1. Elaborarea cadrului normativ și a Registrului de screening			
2.1.1.	Elaborarea, actualizarea și aprobarea cadrului normativ privind implementarea	A fost modificat și ajustat Ordinul comun Ministerului Sănătății/Compnia Națională de Asigurări în Medicină nr. 515/130a//13.04.2018 „Cu privire la indicatorii de performanță în Asistența Medicală Primară”	UNFPA Moldova MSMPS CNAM

	Programelor de Screening a cancerului cervical și colorectal	În scopul consolidării capacităților personalului din cadrul Asistenței medicale primare, și a personalului din cadrul laboratoarelor de citologie a fost organizată pilotarea „ <i>Formularului de citologie de col uterin</i> ” nr.203-1/e și a formularului „ <i>Raport a citologiei de col uterin</i> ” (Ordin MSMPS nr.1136 din 12.10.2018). Unitatea de Coordonare a Implementării Screening-ului de col uterin a fost aprobat cadrul normativ al Unității de Coordonare a Implementării Screening-ului de col uterin și recrutat Șeful Unității. În scopul depistării precoce a stărilor precanceroase și a cancerului mamar la populația feminină din localitățile rurale, conform prevederilor Ordinului MSMPS nr.1149 din 15.10.2018 Cu privire la Programul „Un doctor pentru tine!”, se desfășoară screening-ul prin mamografie (Ordin intern IMSP IO nr.112 din 16.10.2018)	USMF „N.Testemițanu” IMSP IO
2.1.2	Elaborarea și implementarea Registrului de screening: col uterin, colorectal și depistare precoce a cancerului mamar	A fost elaborat Conceptul Registrului electronic Screening Cervical și instituit grupul de lucru pentru elaborarea conceptului Registrului electronic Screening Cervical cu integrare în SIA AMP și SIA AMS. A fost inițiat lucrul asupra Registrului cancerului mamar și colorectal	UNFPA Moldova IMSP IO
2.1.3.	Dezvoltarea de parteneriate internaționale în screeningul cervical, colorectal și depistarea precoce a cancerului mamar	Achiziționarea complexelor mobile pentru investigații digitale a cutiei toracice și glandei mamare, 3 la număr: Memorandum de Intenție, semnat la finele anului 2017 cu uzina ADANI, Minsk, pentru procurarea acestor utilaje medicale mobile.	Guvernul RM MSMPS IMSP IO
2.2. Elaborarea Standardelor Naționale privind procedurile operaționale pentru screening-ul cancerului colorectal și diagnosticarea precoce a cancerului glandei mamare			
2.2.1.	Elaborarea Standardului Național privind procedurile operaționale pentru screeningul cancerului colorectal, inclusiv implementarea testului FOBT la nivel de AMP, a sistemului de referire pentru colonoscopie, procedurii de colonoscopie și a tratamentului leziunilor precanceroase și al cancerului	Revizuirea Standardelor Naționale ale Procedurilor Operaționale pentru serviciile de asistență medicală, parte a programului de screening de col uterin Conform Dispoziției MS nr.335d din 09.07.2018 grupul de lucru a inițiat revizuirea și actualizarea “<i>Standardul Național al Procedurilor Operaționale privind Screeningul Cervical</i>” (aprobat în 2015) ce a fost restructurat prin integrarea în cadrul acestuia a “<i>Standardului de organizare și funcționare a serviciului de screening cervical în Republica Moldova</i>”. Dispoziția MS nr.286d din 11.06.2018 Noul document include atât prevederile privind organizarea serviciilor de screening, cât și aspectele privind funcționarea serviciilor de screening cervical.	UNFPA Moldova MSMPS
2.2.2.	Elaborarea Standardului	A fost elaborat proiectului „Standardul Național al Procedurilor Operaționale privind depistarea	IMSP IO

	procedurilor operaționale și implementarea unui proiect-pilot pentru depistarea precoce a cancerului mamar	precoce și screening a cancerului glandei mamare”	
2.3. Elaborarea programului de formare a capacităților lucrătorilor medicali implicați în prestarea serviciilor de Screening cervical, colorectal și diagnosticarea precoce a cancerului mamar			
2.3.1.	Instruirea formatorilor în screening-ul cancerului cervical și colorectal (cadrul didactic, medici de familie, asistenți medicali, oncologi, ginecologi, endoscopisti, proctologi, citomorfologi, anatomopatologi, manageri de date, etc.)	Au fost instruiți un număr total de 16 specialiști de laborator (11 citologi/5 patologi) din cadrul a 6 instituții (Institutul Oncologic, Centrul Diagnostic Republican, Spitalul Republican, Institutul Mamei și Copilului, Spitalul Clinic Municipal din Bălți, Spitalul Clinic Municipal nr. 1 din Chișinău) Ordin MSMPS nr. 958 din 14.08.2018. Cu scopul de a evalua impactul instruirilor asupra calității serviciilor de screening cervical, a fost monitorizată calitatea materialului procesat de specialiștii de laborator în rezultatul instruirilor. În cadrul Programului regional în Colposcopie și Prevenirea de Cancer de Col Uterin al Federației Internaționale a Patologiei Cervicale și Colposcopiei (IFCPC) au fost instruiți 3 specialiști ginecologi ce urmează să susțină în anul 2019, examenul de certificare internațională în colposcopie la Lyon, Franța. Un număr total de 120 de specialiști din cadrul AMP și-au consolidat capacitățile privind implementarea screening-ului de col uterin în cadrul Cursului de instruire privind Screening-ul de col uterin a personalului din cadrul Asistenței Medicale Primare (AMP) Participare și schimb de experiență la Conferința euroasiatică în domeniul screening-ului cancerului de col uterin și colorectal, R.Belarusi, Minsk, mai 2018	UNFPA Moldova MSMPS USMF N.Testemițanu AMT Buiucani AMT Buiucani AMT Centru AMT Ciocana
2.3.2.	Instruirea formatorilor în depistarea precoce a cancerului mamar (medici de familie, asistenți medicali, oncologi, ginecologi, chirurghi mamologi, citomorfologi, anatomopatologi, radiologi, manageri de date, etc.)	În conformitate cu Dispoziția MSMPS nr.483d din 28.09.2018 Cu privire la organizarea și desfășurarea Lunii de conștientizare a cancerului de sân 01-31 octombrie, specialiștii IMSP IO s-au deplasat în raioanele republicii Comrat și Cahul, mun.Bălți și mun.Chișinău (AMT Buiucani, AMT Centrul, AMT Botanica, AMT Ciocana și AMT Rîșcani)) și au organizat activități de consultare, consiliere, screening în/inclusiv și depistare precoce a cancerului mama. Personalul din cadrul Asistenței Medicale Primare (AMP) ce a fost instruit în anul 2016 a fost evaluat în implementarea Screening-ul de col uterin. În rezultatul evaluării, a fost elaborată componenta de Asistență Medicală Primară a Curriculei pe screening cervical.	IMSP IO Secția Sănătății a Primăriei mun.Bălți Direcția Sănătate mun.Chișinău USMF N.Testemițanu UNFPA Moldova
2.3.3.	Elaborarea și ajustarea curriculumului și instruirea lucrătorilor medicali și a managerilor de date în	A fost înaintată propunerea de modificare a specialităților pentru studii de rezidențiat incluse în	

	serviciile de screening ale cancerului cervical (serviciul la nivel de asistență medicală primară, Citologie, Colposcopie)	Nomenclatorul respectiv, aprobat prin ordinul MS nr. 175 & 2 din 23.12.2015, la codul 711.35 prin: a) Excluderea specialității: oncologia; b) Includerea următoarelor specialități: • Chirurgie oncologică; • Oncologie medicală (va include segmentul chimioterapeuților); • Radioterapie; • Oncologie și hematologie pediatrică; A fost propus Catedrei de Morfopatologie de a implica în practica de rezidențiat prin doctorantură în domeniul anatomiei patologice instruirea unui grup de rezidenți - bază clinică IMSP IO	
2.3.4.	Elaborarea și ajustarea curriculumului și instruirea lucrătorilor medicali în serviciile de screening de cancer colorectal (serviciul la nivel de asistență medicală primară, Citomorfologie, Colonoscopie)		
2.3.5.	Elaborarea curriculumului de instruire pentru lucrători medicali pentru depistarea precoce a cancerului glandei mamare (asistență medicală primară, citomorfologie, mamografie)		
2.3.6.	Elaborarea și implementarea programului de instruire pentru personalul abilitat în citologia screening-ului cancerului cervical folosind testul Papanicolau	Au fost realizate vizite în cadrul instituțiilor medicale în scopul realizării instruirii la locul de muncă a personalului medical responsabil de prelevarea frotiurilor cervicale (formarea/îmbunătățirea abilităților de prelevare corectă a frotiurilor convenționale cervical Babeș-Papanicolau), conform Dispoziției MSMPS nr.328d din 04.07.2018, în cadrul CS Comrat, CS Cedâr-Lunga, CS Congaz, CS Criuleni, CS Dubăsari, CS Hâncești, CS Criuleni, CS Lăpușna, CS Bujor, Spitalul Ministerului Afacerilor Interne – 91 personal instruit	MSMPS USMF N.Testemițanu IMSP IO
2.4. Fortificarea capacităților de diagnostic precoce la nivel național pentru screeningul cancerului cervical, colorectal și a cancerului mamar			
2.4.1.	Evaluarea capacității actuale, realizarea auditului extern și elaborarea planului de dezvoltare a serviciului citologic în conformitate cu	Raport elaborat: Evaluarea serviciilor de citologie de col uterin în R.Moldova și recomandări pentru reorganizarea și alinierea acestora la standardele internaționale bazate pe dovezi, Chișinău, decembrie 2016	UNFPA Moldova MSMPS IMSP IO

	recomandările internaționale		
2.4.2.	Dotarea laboratoarelor citologice specializate regionale în screeningul cervical	A fost procurat echipament pentru 2 laboratoare (Laboratorul Histopatologic al Institutului Mamei și Copilului și Secția Morfopatologie a Spitalului Clinic Republican - baza clinică a Catedrei de Morfopatologie a USMF “Nicolae Testemițanu”). 7 instituții de învățământ (USMF “Nicolae Testemițanu”, Centrul de excelență în Medicină și Farmacie “Raisa Pacalo”, Centrul de educație medicală continuă a personalului medical și farmaceutic cu studii medii, 4 colegii raionale) au fost dotate cu modele anatomice pentru instruire. A fost procurat echipament (microscopie și accesorii pentru microscopie) pentru Centrul Republican de Diagnosticare Medicală.	UNFPA Moldova
2.4.3.	Evaluarea capacităților cabinetelor care oferă servicii de colposcopie și elaborarea planului de reorganizare	Centrul Național de Referință în Colposcopie din cadrul Institutului Mamei și Copilului a fost dotat cu echipament prin intermediul Programului Kusanone.	UNFPA Moldova
2.4.4.	Elaborarea standardelor de dotare și funcționare a cabinetelor de colposcopie		
2.4.5.	Crearea și dotarea a trei centre de colonoscopie în centrul, nordul și sudul Republicii	S-a reușit pe parcursul anului de a dota cu sistem de videocoloscopie „lampa Xenon model Fugion” 4 instituții medicale republicane, 2 instituții medicale municipale și 9 instituții medicale raionale	MSMPS IMSP IO
2.4.6.	Implementarea proiectului pilot privind depistarea precoce a cancerului glandei mamare pe principiu regional (Nord, Centru și Sud)	A fost aplicat pentru un proiect investițional finanțat din fondul de rezervă de dezvoltare și modernizare a prestatorilor publici de servicii medicale, astfel încât s-a reușit achiziționarea complexelor mobile pentru investigații imagistice digitale a cutiei toracice și glandei mamare. În conformitate cu p.6 prevederilor Ordinului MSMPS nr. 1149 din 15.10.2018, Programul „Un doctor pentru tine!” IMSP Institutul Oncologic desfășoară activitatea de screening prin mamografie a populației feminine .	MSMPS CNAM IMSP IO
2.4.7.	Crearea și dotarea a trei Centre de examinare complexă a glandelor mamare la Sudul, Nordul și Centrul Republicii Moldova		

2.5 Evaluarea și monitorizarea Programelor de Screening și activităților de diagnosticare precoce a cancerului			
2.5.1.	Elaborarea și implementarea indicatorilor de control al calității (audit intern și audit extern) al serviciilor de screening al cancerului cervical și colorectal conform standardelor	Indicatorii de control sunt evaluați în conformitate cu Ordinul comun Ministerului Sănătății/Compania Națională de Asigurări în Medicină nr. 515/130a//13.04.2018 „Cu privire la indicatorii de performanță în Asistența Medicală Primară”	MSMPS CNAM IMSP IO
2.5.2.	Evaluarea și monitorizarea continue a activităților de screening ale cancerului cervical și colorectal	O campanie cuprinzătoare în scopul creșterii nivelului de conștientizare și informare al femeilor și fetelor adolescente privind prevenirea cancerului cervical și îmbunătățirea comportamentului de adresare și solicitare a serviciilor de screening de col uterin și de vaccinare împotriva HPV a fost realizat Studiul <i>Cunoștințe, atitudini, practici</i> KAP, în perioada 7 Septembrie – 17 Octombrie 2018 pe un eșantion de 1226 femei. Lansarea publică a rezultatelor studiului a avut loc pe 28 Noiembrie în cadrul unei conferințe de presă Activități de control profilactic întreprinderilor municipale „Incomlac” și „Floarea Soarelui”	UNFPA Moldova Secția Sănătății a Primăriei mun.Bălți
2.5.3.	Monitorizarea și evaluarea rezultatelor proiectului-pilot pentru depistarea precoce a cancerului mamar	În cadrul Lunii de Conștientizare a Cancerului mamar, în perioada 8-12 octombrie 2018, de la Institutul Oncologic au realizat consultații gratuite în teritoriu. În municipiul Bălți s-a deplasat medicul Vadim Roșculeț, în municipiul Cahul - medicul Diana Tcaciuc și în municipiul Comrat, UTA Găgăuzia - medicul Loreta Taran. În total, în municipiul Bălți au fost examinate 292 de femei, reprezentante din mai multe raioane din regiunea de nord a republicii. La 3 paciente clinic s-a depistat cancer mamar, care ulterior se vor prezenta la Institutul Oncologic pentru stabilirea diagnosticului. În 9 cazuri au fost suspiciuni la cancer de sân și 1 caz de tumoare benignă.	IMSP IO
2.5.4.	Elaborarea recomandărilor privind proiectul de implementarea a programului Național de depistare precoce al cancerului mamar în Republica Moldova	În municipiul Cahul, doctorul oncolog Diana Tcaciuc a examinate 257 de paciente. La 3 femei a fost depistat cancer mamar, cărora ulterior li se va face stabilirea citologică a diagnosticului, 16 - au prezentat suspiecții cu forme nodulare, iar 25 cu patologie benignă. Au venit la control medical profilactic și 8 paciente, care stau la evidență la Institutul Oncologic (după tratamentul cancerului mamar). La Comrat, medicul oncolog de la Institutul Oncologic Loreta Taran a examinat 300 de femei, dintre care la 1 a fost depistat cancer mamar și va urma stabilirea citologică a diagnosticului, 11 - cu suspiecții de cancer, în rest au fost constatate patologii benigne. Un interes deosebit pentru a veni la un control profilactic l-au avut 25 de paciente, care stau la evidență la Institutul Oncologic. În total au fost examinate 849 de femei.	

Obiectivul specific III. Asigurarea accesului a cel puțin 80% dintre pacienții cu cancer la servicii calitative de diagnostic, tratament și îngrijire continuă până în anul 2025			
3.1. Fortificarea capacității, eficienței și calității serviciului oncologic la nivel național			
3.1.1.	Evaluarea capacităților pentru diagnosticarea și tratamentul cancerului	Pentru consolidarea colaborării profesionale și realizarea schimbului de experiență în prestarea serviciilor medicale cost-eficiente și calitative a pacienților cu tumori maligne, organizarea/participarea de conferințe și seminare pentru analiza rezultatelor cercetărilor științifice și implementarea lor în practică, inclusiv a publicațiilor comune, a semnat Acorduri de colaborare cu: 1. Instituția de Stat „Centrul Republican de Științe și Practici în Oncologie și Radiologie Medicală. N.N. Aleksandrov” al Republicii Belarus 2. Institutul Internațional de Cercetare în domeniul Prevenției Lyon, Franța 3. Au fost identificate necesitățile obiective în stabilirea și dezvoltarea de viitor a relațiilor de colaborare multilaterală cu Institutul Regional de Oncologie, Iași, care ar produce efect asupra domeniului oncologic și ar contribui la creșterea capacităților de dezvoltare, prin realizarea unui schimb de informații, preluare a experienței ori prestări de servicii, ce constau în: Dezvoltarea tehnologiilor moderne de diagnostic și tratament, în domeniul medicinei nucleare – PET-CT	IMSP IO
3.1.2.	Evaluarea sistemului de finanțare al serviciului și procesul financiar (tarifarea) pentru estimarea costului per pacient atât în tratament de ambulator, cât și spitalicesc, în baza protocoalelor clinice aprobate	Au fost revizuite metodologia de stabilire a tarifelor pentru prestarea serviciilor medico-sanitare, calculul costului unui minut din timpul unui serviciu medico-sanitar la Hotărârea de Guvern 1020 din 29.12.2011 Cu privire la tarifele pentru serviciile medico-sanitare. Au fost instituite Comisiile de selectare și includere a pacienților în tratament costisitor, atât pentru cei din staționarul de zi din CCD, cât și pentru cei ce primesc tratament în condiții de staționar, precum și au fost definite rolul și funcțiile acestora (Ordin IMSP IO nr.37 din 28.03.2018)	MSMPS CNAM IMSP IO
3.1.3.	Reorganizarea serviciului oncologic la nivel național inclusiv al Institutului Oncologic (accesul geografic la chirurgie, oncologie medicală /hematologie /tratament pediatric și radioterapie), în	Începând cu anul 2018 a început a fi aplicate prevederile Legii nr.411 din 28.03.1995 Ocrotirea sănătății, Capitolul V, redacție nouă, art. 41 ¹ . <i>Asistența medicală pentru persoanele cu maladii oncologice.</i>	MSMPS IMSP IO

	baza evaluării capacităților și a sistemului de finanțare		
3.2. Sporirea calității, abilităților și competențelor cadrelor medicale, inclusiv îmbunătățirea programelor de instruire a specialităților în oncologie; dezvoltarea și implementarea programului de instruire pentru personalul medical din asistența medicală primară			
3.2.1.	Evaluarea și îmbunătățirea programului academic de instruire pentru toate specialitățile în oncologie	A fost înaintată propunerea de modificare a specialităților pentru studii de rezidențiat incluse în Nomenclatorul respectiv, aprobat prin ordinul MS nr. 175 & 2 din 23.12.2015, la codul 711.35 prin: c) Excluderea specialității: oncologia; d) Includerea următoarelor specialități: • Chirurgie oncologică; • Oncologie medicală (va include segmentul chimioterapeuților); • Radioterapie; • Oncologie și hematologie pediatrică; A fost propus Catedrei de Morfopatologie de a implica în practica de rezidențiat prin doctorantură în domeniul anatomiei patologice instruirea unui grup de rezidenți - bază clinică IMSP IO	IMSP IO USMF N.Testemițanu
3.2.2.	Examinarea nomenclatorului: Recunoașterea specialităților oncologice și specialităților asociate		
3.2.3.	Implementarea programului de instruire pe următoarele module: prevenire; diagnostic precoce; diagnostic; tratament; îngrijiri paliative	Ordinul MSMPS nr.1092 din 01.10.2018 Cu privire la atestarea medicilor oncologi, hematologi, transfuziologi și radioterapeuți, au fost confirmate categoria superioară de calificare pentru 4 medici oncologi (3-IMSP IO și 1-SR Comrat) Credite de educație medicală continuă au beneficiat: 35 medici în domeniul hematopatiilor Ordinul MSMPS nr.1507 din 17.12.2018; în domeniul îngrijiri paliative la copii – 12 personal medical (Ordinul MSMPS nr.1225 din 25.10.2018); diagnostic cito-morfologic și tratamentul cancerului de sân – 47 personal medical (Ordinul MSMPS nr.1224 din 25.10.2018); radioprotecție în practicile medicale – 15 specialiști (Ordin MSMPS nr.1196 din 19.10.2018); privind raportarea reacțiilor adverse la medicamente și utilizarea rațională a medicamentelor și dispozitivelor medicale – 1 specialist (Ordin MSMPS nr. 1113 din 04.10.2018); actualități în chirurgia de o zi – 4 specialiști (Ordin MSMPS nr. 1125 din 08.10.2018); practici moderne în medicină fizică și de reabilitare – 1 specialist (Ordin MSMPS nr. 1070 din 21.09.2018); în domeniul managementul asistenței hemotransfuzionale și hemovigilenței – 3 specialiști (Ordin MSMPS nr. 989 din 07.09.2018); în domeniul citologie/citopatologie cervicală – 8 specialiști (Ordin MSMPS nr. 958 din 14.08.2018); în domeniul gastroenterologie și hepatologie – 1 specialist (Ordin MSMPS nr. 764 din 18.06.2018); în domeniul hepatologiei – 8 medici oncologi (Ordin MSMPS nr. 655 din 25.05.2018)	MSMPS USMF „N.Testenițanu” IMSP IO
3.2.4.	Dezvoltarea și implementarea unui plan de	Studii de Masterat în fizica medicală la Universitatea din Aberdeen, Scoția, Marea Britanie, 09.2018 – 09.2019 – dl Iu.Sidelnicov, fizician medical	AIEA IMSP IO

	instruire în centre europene pentru formatori naționali în domeniul diagnosticului și tratamentului		
3.2.5.	Pregătirea cadrelor medicale (medici și laboranți) în morfopatologie oncologică și radiologie pentru asigurarea funcționării laboratoarelor morfologice	Ordin MSMPS nt.1175 din 18.10.2018 „Actualizarea practică a patologiei ginecologice” – 1 medic anatomopatolog	MSMPS USMF „N.Testenițanu” IMSP IO
3.3. Ajustarea activităților științifice în toate domeniile de control ale cancerului la standardele internaționale			
3.3.1.	Asigurarea accesului la sursele de informații medicale și subscrieri la resursele electronice internaționale („HINARI” etc.)	Biblioteca instituțională a fost asigurată și pe parcursul anului 2018 de a fi conectată la sursele electronice de informații medicale Pe parcursul anului 2018 au fost aprobate bazele clinice/clinicile universitare ale catedrelor USMF „Nicolae Testemițanu” – catedra de oncologie cu 5 clinici (Ordin MSMPS nr. 925 din 31.07.2018) Au fost în derulare 9 proiecte științifice instituționale, printre care 1 proiect – fundamental și 8 proiecte – aplicative.	IMSP IO USMF N.Testemițanu
3.3.2.	Realizarea cercetărilor științifice și recunoașterea rezultatelor acestora la nivel internațional: - proiecte aplicative - proiecte fundamentale	1. proiectului științific ”Particularitățile morfo-imunohistochimice și caracterul tranziției epiteliu-mezenchimale în carcinoamele zonelor de joncțiune ale epiteliului de diferite tipuri” (conducător N. Doicov) 2. proiectului științific ”Optimizarea tratamentului multimodal al cancerului laringian în baza evidențierii particularităților clinicomorfoimunologice” (conducător Acad. Gh. Tîbîrnă)	
3.3.3.	Extinderea participării în studii clinice (în special cele internaționale)	3. proiectului științific „Tratamentul combinat și complex în cancerul gastric slab diferențiat și anaplastic” (conducător prof. N. Ghidirim) 4. proiectului științific „Algoritmul de tratament al metastazelor hepatice în cancerul colorectal” (conducător Al. Zabunov) 5. proiectului științific „Particularitățile biologice ale tumorii ca factori 17linic17d în tratamentul complex al cancerului glandei mamare” (conducător prof. L. Sofroni) 6. proiectului științific „Tratamentul neoadjivant (chimioradioterapeutic) în	

		7. proiectului științific „Managementul și strategia depistării precoce a maladiilor oncologice ușor detectabile – cancerul glandei mamare, de col uterin, colorectal și 18linic18di” (conducător prof. V. Cernat) 8. proiectului științific „Tratamentul complex al cancerului de col uterin stadiile I-III cu risc 18linic18diary și crescut” (conducător prof. D. Sofroni) 9. proiectului științific „Particularitățile 18linic-imagistice, imunobiologice și de tratament chirurgical al tumorilor oaselor și țesuturilor moi la copii și adulți” (conducător prof. I. Mereuță) Organizația: International Consortium for Personalised Medicine (ICPerMed) ICPerMed este o platforma internaționala de comunicare și schimb de experienta de cercetare in domeniul medicinei personalizate. Forma de colaborare: Republica Moldova este parte a acestui Consortium cu Programul de Stat de cercetare in medicina personalizata. România, Cluj-Napoca, Universitatea Babeș și Hașaganu, Institutul Oncologic I.Chiricuța, Academia Română Schimb de informații în domeniul oncologiei și cercetărilor fundamentale și aplicative Turcia, Istanbul, Universitatea Coci, Clinica Oncologie și RT Perfecționarea în domeniul oncologiei și radioterapiei România, Cluj-Napoca, Info-Invent 2018, ediția XVI-a Participare la <i>SALONUL INTERNAȚIONAL AL CERCETĂRII ȘTIINȚIFICE, INOVĂRII ȘI INVENTICII PRO INVENT</i>	
3.4. Asigurarea accesului pacienților cu cancer la medicamente esențiale și tehnologii pentru diagnosticarea și tratamentul de calitate			
3.4.1.	Elaborarea listei naționale a medicamentelor oncologice esențiale, în baza recomandărilor Organizației Mondiale a Sănătății	A fost evaluată și ajustată Regulamentul și Lista medicamentelor esențiale, aprobate prin Ordinul Ms nr.144 din 28.02.2011, propuse pentru aprobare un nou document de politici, conform recomandărilor OMS.	MSMPS IMSP IO
3.4.2.	Procurarea medicamentelor	Anual se inițiază procedura de achiziție prin mecanismul centrului unic întru asigurarea pacienților cu portofoliul corespunzător Protocoalelor Clinice Naționale în domeniul oncologic, astfel, pentru	MSMPS CNAM

	conform listei naționale pentru a asigura accesul a cel puțin 80% din pacienții oncologici la medicamentele esențiale	pacienții afectați cu tumori solide pentru tratament costisitor antineoplazic în condiții de staționar, pe parcursul anului s-a reușit majorarea cantităților la <i>Herceptin 150mg</i> , <i>Paclitaxel 260mg</i> și <i>Avastiv 400mg</i> . Au continuat activitățile Programul internațional GIPAP/MAS - program de donație în domeniul terapie anti-cancer axat pe asigurarea gratuită cu medicamentul imatinib mesylate (<i>Glivec</i>) a pacienților cu procese neoplazice maligne și a medicamentului nilotinib (<i>Tasigna</i>) pentru pacienții cu leucemie mieloidă cronică. A fost elaborat algoritmul de includere în programul de tratament țarget cu <i>Trastuzumabum</i> a pacientelor afectate de cancer mamar HER 2 pozitiv (Ordin IMSP IO nr.60 din 17.05.2018)	IMSP IO Novartis Farm
3.4.3.	Elaborarea procedurilor standard de diagnosticare utilizate în oncologie	Au fost revizuite și ajustate 17 protocoalele clinice naționale (PNC) în domeniul oncologic, elaborate noi - 6 PNC și prezentare pentru aprobare. În vederea îmbunătățirii procesului de dezvoltare a PNC au fost elaborate 102 protocoale clinice instituționale și 33 proceduri operaționale standard.	IMSP IO
3.4.4	Implementarea auditului calității procedurilor de diagnostic al cancerului în baza procedurilor standard	În conformitate cu prevederile Ordinului IMSP IO nr. 133 din 27.12.2016, Comisia curativă de control, trimestrial/semestrial evaluează corectitudinea completării documentație medicală și procesul curativ - respectarea prevederilor PCN cu elaborarea recomandărilor și propunerilor într-o bună funcționare și prestare a actului medical	IMSP IO
3.4.5.	Elaborarea și implementarea mecanismului de asigurare a calității pentru chirurgie, oncologie medicală și radioterapie, inclusiv realizarea auditelor interne		
3.4.6.	Realizarea auditului extern calitativ, comprehensiv în diagnosticul radiologic de către Agenția	În 2018 a fost organizată vizita dnei AIEA Irena Koniarova, expert în fizica medicală de la Institutul Național de Radioprotecție (SÚRO) din Cehia, care a evaluat pregătirea și formarea fizicienilor medicali din Republica Moldova și a recomandat elaborarea unui Curriculum pentru pregătire clinică a fizicienilor medicali în Radioterapie. În perioada 01.11.- 02.11.2018 în Viena, Austria s-a desfășurat ședința de lucru a Agenției	AIEA IMSP IO

	Internațională Atomică Energetică	Internaționale pentru Energie Atomică, unde a fost evaluat nivelul de realizare a proiectului MOL 6010 și aprecit implementarea activităților cu grad înalt de încadrare în termeni.																	
3.4.7.	Efectuarea Studiilor privind satisfacția pacientului	Aleatoriu profilului oncologic, au fost elaborate și evaluat satisfacția pacientului în raport cu serviciul medical prestat, astfel încât 88 % din pacienții au exprimat satisfacție pentru nivelul profesional înalt al lucrătorilor medicali, 48% au solicitat îmbunătățirea condițiilor de cazare, 36% au abordat dificultățile în investigații la etapa de medicină primară, 9% au exprimat doleanța de păstrare a integrității profesionale.	IMSP IO																
3.5. Fortificarea Institutului Oncologic și instituirea în baza acestuia a Centrului Național de Referință (CNR) în Oncologie în Republica Moldova																			
3.5.2.	Asigurarea laboratorului morfopatologic al institutului oncologic cu personal medical și dispozitive, conform standardelor	Procurarea reactivelor pentru analiza testelor imunohistochimice pentru aprecierea histogenezei tumorilor și pentru imunofenotiparea cancerului glandei mamare și patologiiile limfoproliferative.	MSMPS IMSP IO																
3.5.3.	Procurarea anuală a reactivelor de baza pentru realizarea analizelor imunohistochimice	Anual se inițiază procedura de achiziție prin mecanismul centrului unic întru buna asigurarea și funcționare a laboratoarelor cu reactiva medicale	MSMPS IMSP IO																
3.5.4.	Echiparea laboratorului morfopatologic în conformitate cu cerințele oncologiei moderne pentru realizarea diagnosticării moleculare	În anul 2018 prin intermediul CAPCS (Centrul pentru achiziții publice centralizate în sănătate) au fost achiziționate 13 dispozitive medicale: <table><tr><td>Mammograf digital portabil</td><td>3</td></tr><tr><td>Unitate radiografică digitală pentru torace</td><td>1</td></tr><tr><td>Analizator biochimic automat 300 teste / oră</td><td>1</td></tr><tr><td>Frigider de laborator volum mare</td><td>1</td></tr><tr><td>Analizator biochimic semi-automat</td><td>2</td></tr><tr><td>Instrument chirurgical pentru sutură mecanică 30 mm, reutilizabil</td><td>2</td></tr><tr><td>Instrument chirurgical pentru sutură mecanică 30 mm, reutilizabil</td><td>2</td></tr><tr><td>Instrument chirurgical pentru sutură mecanică circulară, reutilizabil</td><td>1</td></tr></table>	Mammograf digital portabil	3	Unitate radiografică digitală pentru torace	1	Analizator biochimic automat 300 teste / oră	1	Frigider de laborator volum mare	1	Analizator biochimic semi-automat	2	Instrument chirurgical pentru sutură mecanică 30 mm, reutilizabil	2	Instrument chirurgical pentru sutură mecanică 30 mm, reutilizabil	2	Instrument chirurgical pentru sutură mecanică circulară, reutilizabil	1	IMSP IO
Mammograf digital portabil	3																		
Unitate radiografică digitală pentru torace	1																		
Analizator biochimic automat 300 teste / oră	1																		
Frigider de laborator volum mare	1																		
Analizator biochimic semi-automat	2																		
Instrument chirurgical pentru sutură mecanică 30 mm, reutilizabil	2																		
Instrument chirurgical pentru sutură mecanică 30 mm, reutilizabil	2																		
Instrument chirurgical pentru sutură mecanică circulară, reutilizabil	1																		
3.5.5.	Crearea laboratorului citogenetic pentru tratamentele complexe oncohematologice																		
3.5.6.	Dotarea cu dispozitive radiologice de																		

	diagnostic și tratament în conformitate cu standardele stabilite (calculatoare, monitoare medicale, negatoscoape, imprimantă), inclusiv cu tehnologie pentru stocarea și procesarea imaginilor (sistem informațional pentru stocare și imagistică radiologică și sisteme radiologice		
3.5.7.	Asigurarea continue a Departamentului radiologie cu personal medical si tehnologii moderne : tomografie computerizată, rezonanță magnetică nucleară, conform standardelor		
3.5.8.	Elaborarea și aplicarea criteriilor pentru tratament în condiții de ambulator a pacienților oncologici	1. Regulamentul de eliberare gratuită a medicamentelor antineoplazice pacienților oncologici, tratați în cadrul IMSP IO, în condiții de ambulatoriu, Ordin IMSP IO nr.94 din 07.08.2018 Ordin IMSP IO nr.21 din 12.02.2018 cu privire la fortificarea AMSA Oncologice, organizate în Staționarul de zi al CCD, IMSP IO – asistență medicală pe profiluri chimioterapie, hematologie și radioterapie (19 la sută din totalul ședințelor radioterapie în 2018 sau realizat pentru prima dată în condiții de ambulator (Staționar de zi))	IMSP IO
3.5.9.	Elaborarea Studiului de fezabilitate pentru introducerea transplantului medular în Republica Moldova	În conformitate cu prevederile Contractului nr.063/17-555-COP din 20.12.2017 – obiectul „Amplasarea Centrului de Transplant Medular pentru IMSP IO” a fost elaborat Memoriul explicativ, faza I și II.	IMSP IO
3.5.10.	Dotarea Departamentului	1. Echipament dozimetric – Water phantom	AIEA

	radioterapie al Institutului Oncologic: - Tomografie Compiuterizată-simulator, echipament de asigurare a calității; - 3 acceleratoare liniare cu funcții deradioterapie cu intensitate modulată, imagini ghidate în radioterapie, radioterapie stereotactică, Radiochirurgie, - Brahiterapie 3D; - dispozitive de fixare; - construcția buncherului nou pentru 2 acceleratoare liniare.	2. Tomograf computerizat simulator – are geometrie identică cu aparatul de radioterapie, cu ajutorul caruia se obțin imagini detaliate anatomice care sunt utilizate pentru delimitarea volumului tumoral și a organelor de risc din jur. În acest fel se delimitează zona ce urmează a fi tratată și se stabilește cu precizie planul de tratament radioterapeutic 3. Tomograf computerizat simulator “GE DISCOVERY RT” 4. Set de dispozitive de fixare a pacienților	IMSP IO
3.5.12.	Organizarea (crearea facilităților pentru tratament cu iod, procurarea izotopului, dispozitivelor și a consumabilelor, instruirea personalului) și prestarea tratamentului cu iod radioactiv în Institutul Oncologic	Au fost elaborate și prezentate propuneri de dezvoltare durabilă în domeniul radioterapiei și medicinei nucleare, oncologie medicală (radiologiei și tratamentului de iod): asigurați o viață sănătoasă și promovați bunăstarea pentru toți la toate vârstele, perioada 2019-2023	MSMPS IMSP IO
Obiectivul specific IV. Dezvoltarea serviciilor paliative și a celor de reabilitare și asigurarea accesului pacienților cu cancer la aceste servicii			
4.1. Asigurarea accesului garantat al pacienților cu cancer la echipament pentru îngrijire și medicamentele esențiale pentru durere și îngrijiri paliative			
4.1.1.	Evaluarea și revizuirea actelor normative cu referire la accesul la opioide	În 2018: - revizuită Lista de medicamente esențiale pentru îngrijiri paliative din Moldova, elaborate propunerii de îmbunătățirea a acesteia conform recomandărilor OMS și înaintată pentru aprobare MSMPS;	IMSP IO

		- s-a reușit includerea opioidelor pentru durerea în cancer în lista medicamentelor compensate	
4.1.2.	Elaborarea si implementarea mecanismului de estimare a necesităților de medicamente pentru îngrijirea paliativă în țara	Ordin MS nr. 268 din 31.08.2017 Recomandări metodice „Estimarea necesităților de opioide utilizate în îngrijiri paliative” Ordin MSMPS nr. 620 din 18.05.2018,, Anexa nr.1 „Algoritm de distribuie a exoprotezelor mamare pacienților cu cancer al glandei mamare după mastectomie, incluse în Lista de așteptare pentru anul 2018” Ordin MSMSP nr.1492 din 14.12.2018, Anexa nr.2 „Instrucțiuni privind modul de gestionare a pungilor colectoare pentru stome (intestinale), procurate din sursele AOAM”	IMSP IO MSMPS CNAM
4.1.3.	Procurarea cantității și formelor de medicamente în corespundere cu mecanismul de estimare a necesităților elaborat	1. Estimarea cantității necesare de medicamente pentru durerea în cancer pentru anul 2018 (iulie 2018) a. Adresarea către IMSP din raioane (40) cu cererea de a estima: lista medicamentelor necesare pentru tratamentul durerii în cancer, stocul si cantitatea medicamentelor necesare b. Interacțiunea cu responsabilii din IMSP raionale (răspuns la interpelări) vizavi de întrebările avute și neclaritățile la estimarea necesarului de opioide c. Elaborarea listei medicamentelor pentru anul 2018 cu specificarea cantităților estimate de fiecare IMSP din raion și corectarea cantităților reieșind din cerințele Protocolului Clinic National „Durerea în cancer” d. Estimarea cantității totale și a costului total al medicamentelor pentru durerea în cancer pentru 2018 și înaintat pentru aprobare MSMPS. 2. Distribuiea cantității ramase de opioide p/u anul 2018 IMSP-urilor raionale pentru a acoperi necesarul până în luna martie 2019 a. adresare către IMSP raionale pentru a determina stocurile (noiembrie 2018) și termenul de livrare a tranșei următoare pentru a evita epuizarea stocurilor b. elaborarea listei de distribuie a stocului si remiterea listei către MSMPS 3. Estimarea cantității necesare de medicamente pentru durerea în cancer pentru anul 2019 (noiembrie –decembrie 2018) (aceleași etape a, b, c, d si pentru anul 2019). Cantitatea procurata este în creștere fata de anii precedenți. A fost extinsă gama medicamentelor opioide pentru durere prin adăugarea formelor orale lichide de opioide și creșterea proporției medicamentelor opioide orale si transdermale achiziționate.	IMSP IO MSMPS IMSP raionale
4.1.4.	Asigurarea pacienților cu minimumul necesar de dispozitive și consumabile pentru îngrijirile paliative (WC mobile, scaune cu	Au fost achiziționate centralizat din sursele AOAM și distribuite, conform necesităților pacienților oncologici din raioanele republicii 17830+27250 de pungi colectoare pentru stome (intestinale), Dispozițiile MSMPS nr.143d din 02.04.2018 și nr.475d din 26.09.2018 și inclusiv în jur de 80 000 de pungi colectoare pentru stome (intestinale), Ordin MS nr.1492 din 14.12.2018.	MSMPS CNAM IMSP IO

	rotile, pungi stome, echipament fixare, etc.) în conformitate cu prevederile legislației în vigoare	Au fost asigurați cu proteze mamare 1580 de paciente Ordin MS nr.620 din 18.05.2018 Prin intermediul ajutoarelor umanitare au fost asigurate cu 19200 pungi colectoare și 10013 exoproteze	Coram Deo
4.2. Dezvoltarea competențelor în controlul durerii și îngrijirii paliative			
4.2.1.	Crearea în Institutul Oncologic a Centrului de Referință în Îngrijiri Paliative pentru pacienții cu cancer	A fost inițiată tentativa de atragere de fonduri de implementare în cadrul IMSP IO a unui centru, însă fără succes. Respectiv IMSP IO rămâne centru responsabil.	IMSP IO
4.2.2.	Elaborarea și implementarea Cursului de baza de instruire profesionala în îngrijirea paliativa, inclusiv personalului medical din asistență medicală primară și persoanelor implicate în tratamentul bolnavilor de cancer	A fost elaborat proiectul de instruire a medicilor din raioanele țării pe tema tratamentului durerii conform Protocolului Clinic National "Durerea în cancer", care este în așteptarea acceptării. A fost elaborat și remis spre aprobare Standardul serviciilor de îngrijiri paliative Au fost atrase fonduri cu titlu de donație, Contract de Grant "Sensibilizarea și creșterea cererii pentru managementul adecvat al durerii în îngrijiri paliative în R.Moldova". Activitățile sunt preconizate a se desfășura în anul 2019.	IMSP IO Fundația Soros Moldova
4.3. Lărgirea accesului pacienților la servicii multidisciplinare de îngrijiri paliative de calitate			
4.3.1.	Extinderea rețelei de servicii specializate de îngrijiri paliative în raioanele și localitățile țării	A fost elaborat proiectul de constituire a Conceptului - cadru de organizare a serviciului raional de îngrijiri paliative (SRIP), care este în așteptarea aprobării de către instituțiile responsabile	IMSP IO
4.3.2.	Elaborarea unui mecanism de cooperare în domeniul îngrijirilor paliative între instituțiile medicale, societatea civilă și serviciile de asistență socială	Toate activitățile planificate pentru anul 2018 vor fi realizate în următorii ani, după aprobarea a Conceptului - cadru de organizare a serviciului raional de îngrijiri paliative (SRIP).	IMSP IO
4.3.3.	Completarea echipelor multidisciplinare de îngrijiri paliative existente cu specialiștii necesari (slujitori de cult, asistenți sociali, psihologi, etc.)	Pentru activ. 4.3.4 Comisia de specialitate a MSMPS a evaluat 9 raioane privind prescrierea și utilizarea medicamentelor pentru durerea în cancer cu elaborarea raportului înaintat MSMPS	Comisia de specialitate
4.3.4.	Revizuirea și actualizarea costurilor serviciilor de îngrijire paliativa oferite de serviciile specializate în îngrijirea paliativa		

4.3.5.	Crearea parteneriatelor de colaborării între instituțiile medicale, societatea civila si serviciile sociale pe problemele îngrijirii paliative si la sfîrșit de viața		
4.4. Dezvoltarea sistemului de reabilitare pentru pacienții cu cancer și supraviețuitori			
4.4.1.	Evaluarea necesitațiilor esențiale, inclusiv în asistența psihologica, în reabilitarea pacienților cu cancer și a supraviețuitorilor	Activitățile inițiate în anul 2017 la IMSP IO privind completarea listei de așteptare pentru eliberarea exoprotezelor mamare cu scop de reabilitare medicală a paciențelor după mastectomie au continuat și pe parcursul anului 2018, lista de așteptare suplinindu-se suplimentar cu 645 paciente (1383+645=1809), din ele 21 după mastectomie bilaterală (respectiv solicitate 2049 exoproteze). În anul 2018 au fost achiziționate 2051 exoproteze mamare. Din acest număr, 1580 de exoproteze mamare au fost repartizate conform ord. Nr 620 al MSMPS din 18.05.2018 în toate teritoriile administrative a RM (din ele la IMSP IO au fost calculate pentru repartizare în mun.Chisinau, r.Dubasari și Transnistria 629 exoproteze). Prin IMSP Institutul Oncologic s-au eliberat 612 exoproteze. Procesul de înscriere în lista de așteptare și repartizarea exoprotezelor mamare continue (951+612= 1563 exoproteze). Pe parcursul anului 2018, 12 luni în secția de protezare oromaxilofaciala (Protezare OMF) au fost deserviți 87 pacienți și au fost efectuate 88 proteze.	IMSP IO IMSP Raionale
4.4.2.	Elaborarea si implementarea unui plan de dezvoltare a sistemului de reabilitare in oncologie		
Obiectivul specific V. Îmbunătățirea și asigurarea funcționării Registrului de Cancer conform recomandărilor Agenției Internaționale pentru Cercetări în Domeniul Cancerului.			
5.1. Îmbunătățirea capacităților și asigurarea funcționalității Registrului de Cancer			
5.1.1.	Elaborarea si implementarea regulamentului de activitate a Registrului de Cancer în baza recomandărilor partenerilor externi	Pe parcursul anului 2018 a fost ajustat și definitivat dosarul actelor normative privind procesul de înregistrare a Sistemului Informațional Registrul Național de Cancer. În acest scop au fost desfășurate ședințe de analiză privind funcționalitatea sistemului, procesul de raportare și monitorizare a cazului de cancer. Un compartiment separat a ținut de introducerea clasificării maladiilor oncologice conform Clasificării Internaționale a Maladiilor pentru Oncologie ediția 3-a și a Stadiul Tumorii ediția a 7-a.	IMSP IO
5.1.2.	Elaborarea si implementarea formularului de raportare a cazurilor de cancer		
5.1.3.	Introducerea clasificării maladiilor oncologice conform Clasificării Internaționale a Maladiilor pentru Oncologie ediția 3-a și Stadiul Tumorii ediția a 7-a		
5.1.4.	Importul, în măsura posibilității, a datelor din cadrul registrului existent în noul Registrul de Cancer		
5.1.5.	Dotarea Registrului de Cancer cu echipament (facilitațiilor tehnice, mobilier, articole de birotica, consumabile etc.) cu asigurarea funcționalității acestuia, inclusiv a serviciului de mentenanța	Spațiul pentru Registrul National de Cancer asigurat cu utilitățile necesare conform standardelor – pe parcursul anului 2018 s-a asigurat doar consumabile (foi A4, cerneala, birotica) dotarea tehnica fiind din anul 2016-2017 iar dotarea cu mobilier din anii 1990-2000.	IMSP IO

5.2. Instruirea personalului din serviciul Registrul de Cancer			
5.2.1.	Elaborarea și aprobarea Regulamentului de activitate a Registrului de Cancer	Au fost instruiți periodic doar angajații IMSP IO, staff-ul din Registrul National de Cancer și specialiștilor responsabili de serviciu oncologic din teritoriu privind procesul de raportare a cazului de cancer. De asemenea specialiștii IMSP IO au participat la instruirea privind experiența USA și a R. Belarusia în crearea Registrului de cancer pentru copii, la nivel instituțional ”the st. Jude global childhood cancer analytics resource and epidemiological surveillance system—cancer registry”	IMSP IO
5.2.2.	Elaborarea standardelor de personal ale Registrului de Cancer		
5.2.3.	Instruirea personalului Registrului de Cancer, a specialiștilor responsabili de serviciu oncologic din teritoriu, medicilor de familie		
5.3. Crearea platformei informaționale a registrului de Cancer			
5.3.1.	Elaborarea documentației tehnice referitoare la platforma informațională tehnologică a Registrului de Cancer	Pe parcursul anului 2018 IMSP IO a devenit parte componentă a Acțiunii comune "Parteneriatul inovativ pentru Acțiuni de control al Cancerului" (iPAAC; http://www.ipaac.eu/) ce reunește 24 de parteneri/țări din Europa și deține un pachet de 10 activități, scopul cărora constă în elaborarea activităților comune „CanCon” privind punerea în aplicare a abordărilor inovative în controlul cancerului: elaborarea și implementarea „Foii de parcurs cu privire la punerea în aplicare de durata acțiunilor complexe de combatere a cancerului”. În cadrul acestui parteneriat, IMSP IO participă la acțiunea WP7, ce vizează promovarea sarcinilor de ajustare și îmbunătățire a sistemelor informaționale în domeniul cancerul – Dezvoltarea, implementarea și asigurarea funcționalității or mentenanței Cancer Registru. Obiectivul acestei acțiuni este realizarea „cartografierii” cancerului și integrarea datelor pe platformă informațională modernă, ce ar permite oferirea rezumatelor periodice și a informațiilor esențiale ale procesului de monitorizare și evaluare a cancerului, precum și, colectarea și analiza informațiilor cu elaborarea Rapoartelor de evaluare a datelor calitative și cantitative din R. Moldova privind cancerul, ajustați la rigorile indicatorilor UE.	UE MSMPS IMSP IO
5.3.2 .	Testarea într-o regiune/ raion-pilot, cu îmbunătățirea ulterioară a acesteia		
5.3.3.	Aplicarea la nivel național a platformei informaționale tehnologice a Registrului de Cancer		

II. Evoluția indicatorilor de monitorizare a PNCC

- Indicatori de monitorizare pentru Obiectivul nr.1, incidența prin cancer, la 100 de mii populație (femei/bărbați; rural/urban).
Sursa: Registrul Național de Cancer, IMSP Institutul Oncologic

Localizări	2016		2017		2018	
	c.a.	% ‰	c.a.	% ‰	c.a.	% ‰
Cr.colorectal	1265	35,6	1234	34,8	1342	37,8
F	571	30,9	562	30,5	614	33,3
Urban	296	36,9	275	34,1	290	35,8
Rural	275	26,4	287	27,7	324	31,4
B	694	40,6	672	39,4	728	42,7
Urban	342	48,1	314	44,2	328	46,0
Rural	352	35,2	358	35,9	400	40,3
Cr.gl. mamar	1170	32,9	1118	31,5	1123	31,7
F	1156	62,7	1106	60,0	1119	60,7
Urban	604	75,3	594	73,7	593	73,3
Rural	552	53,0	512	49,3	526	50,9
B	14	0,8	12	0,7	4	0,2
Urban	6	0,8	4	0,6	2	0,3
Rural	8	0,8	8	1,1	2	0,2
Cr.pielii+melanom	1055	29,7	1166	32,8	1141	32,2
F	561	30,4	642	34,8	640	34,7
Urban	258	32,1	315	39,1	284	35,1
Rural	303	29,1	327	31,5	356	34,5
B	494	28,9	524	30,7	501	29,3
Urban	235	33,0	252	35,4	243	34,1
Rural	259	26,0	272	27,3	258	26,0
Cr.plămînilor	939	26,4	853	24,0	920	25,9
F	200	10,8	192	10,4	186	10,1
Urban	90	11,2	85	10,6	95	11,7
Rural	110	10,6	107	10,3	91	8,8

B	739	43,2	661	38,7	734	43,0
Urban	306	43,6	245	34,5	307	37,9
Rural	433	43,4	416	41,7	427	43,0
Cr. prostatei (b)	460	26,9	513	30,0	590	34,6
Urban	145	20,4	268	37,7	314	44,1
Rural	315	24,9	245	24,6	276	26,7
Cr. stomacului	428	12,0	403	11,4	445	12,6
F	155	8,4	144	7,8	148	8,0
Urban	72	9,0	52	6,5	64	7,9
Rural	83	7,9	92	8,9	84	8,1
B	273	16,0	259	15,8	297	17,4
Urban	122	17,1	113	15,4	125	17,5
Rural	151	15,1	146	14,5	172	17,3
Cr.col. uterin (f)	337	18,3	321	17,4	375	20,4
Urban	91	17,9	118	14,6	130	16,1
Rural	245	18,3	203	19,6	245	23,7
Cr. ficatului	314	8,8	253	7,1	278	7,8
F	95	5,1	83	4,5	81	4,4
Urban	42	5,2	35	4,4	40	5,0
Rural	53	5,1	48	4,6	41	4,0
B	219	12,8	170	10,0	197	11,6
Urban	101	14,2	67	9,4	79	11,1
Rural	118	11,8	103	10,3	117	11,8

- **Indicatori de monitorizare pentru Obiectivul nr.2, ponderea populației depistate cu cancer în stadiul I, II, III, IV, % (rural/urban). Sursa: Registrul Național de Cancer, IMSP Institutul Oncologic**

Anul	Cancer cervical						Cancer mamar(f)						Cancer colorectal					
	Total	Rural	I	II	III	IV	Total	Rural	I	II	III	IV	Total	Rural	I	II	III	IV
2016	337	245	13,9	34,7	40,8	6,1	1156	552	11,0	51,1	22,8	13,0	1265	627	4,6	31,4	34,6	25,0

2017	321	203	15,4	29,6	45,7	3,6	1106	512	11,0	51,3	26,2	10,1	1234	645	6,2	30,6	30,2	27,5
2018	375	245	13,9	30,3	42,6	3,3	1119	526	8,9	49,1	28,1	10,6	1342	724	8,5	32,4	25,1	26,1

Anul	Cancer cervical						Cancer mamar(f)						Cancer colorectal					
	Total	Urban	I	II	III	IV	Total	Urban	I	II	III	IV	Total	Urban	I	II	III	IV
2016	337	91	26,4	36,3	29,7	3,3	1156	604	12,1	57,6	20,7	7,1	1265	638	7,0	33,2	29,9	20,3
2017	321	118	27,4	26,0	24,2	2,7	1106	594	17,6	49,6	22,4	8,4	1234	589	8,5	29,4	33,0	26,4
2018	375	130	23,3	29,5	33,3	2,3	1119	593	12,1	54,0	22,6	7,8	1342	618	10,2	34,1	22,9	22,6

▪ **Indicatori de monitorizare pentru Obiectivul nr.3**

- i. rata de supraviețuire prin cancer colorectal, mamar, pediatric, % (rural/urban). *Sursa:* Registrul Național de Cancer, IMSP Institutul Oncologic

Localizări	2016		2017	
	c.a.	% %	c.a.	% %
Cr. colorectal	2292	80,4	2478	83,5
Urban	607	39,4	645	42,7
Rural	1685	41,0	1833	40,8
Cr. mamar	4533	104,2	4757	103,2
Urban	1345	52,9	1323	50,6
Rural	3188	51,3	3434	52,6
Cr. pediatric	124	71,7	128	54,7
Urban	23	37,1	16	17,0
Rural	101	34,6	112	37,7

- ii. Sunt inițiate 9 proiecte științifice instituționale: printre care 1 proiect – fundamental și 8 proiecte – aplicative
- iii. Ponderea personalului instruit conform competențelor este de 84% în țară și în afara acesteia
- iv. Nivelul dotării cu dispozitive medicale și îmbunătățirea funcționării Institutului Oncologic pentru sporirea capacităților acestuia și desemnarea în calitate de Centru Național de Referință în Oncologie din Republica Moldova este de mai mult de 60%